

Ochrona cisów na Podkarpaciu

2020-11-30

Cis pospolity *Taxus baccata* to atrakcyjna, zimozielona roślina, która w naszych warunkach klimatycznych przybiera formę krzewu lub drzewa. W przeszłości jego drewno stanowiło cenny surowiec w budownictwie, a przede wszystkim do produkcji broni - bardzo dobrej jakości łuków i kusz. Jego znaczenie było na tyle istotne, że król Władysław Jagiełło w 1423 roku, na mocy statutu warckiego objął go ochroną. Tym samym cis to pierwszy gatunek rośliny objęty ochroną. Przesłanką do jego ochrony jednak nie był walor przyrodniczy a militarny - król Władysław chciał ograniczyć eksport drewna cisowego do Anglii, Niderlandów i państwa zakonnego i zachować ten cenny surowiec dla kraju.

Ówczesna ochrona tego gatunku w Polsce trwa od 1946. Jest ona realizowana m.in. poprzez obejmowanie ochroną terenów gdzie gatunek ten występuje. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonuje 8 rezerwatów, gdzie przedmiotem ochrony jest cis pospolity, są to: *Cisy na Górze Jawor* w Bystrem, *Cisy w Nowej Wsi*, *Cisy w Malinówce*, *Kretówki* w Jabłonicy Polskiej, *Igiełki* w Mszanie, *Woronikówka* w Jabłonkach, *Wadernik* w Ropiance i *Cisy w Sereńnicy* w Woli Romanowej.

Cis jest rośliną wolno rosnącą o niewielkich wymaganiach glebowych i dość szerokim zakresie tolerancji na warunki świetlne, jednak zarówno zbyt silne światło jak i jego niedobór wpływają na jego kondycję i wzrost. Dlatego jako gatunek podzimy, najlepiej rozwija się w drzewostanach o mało zwartej koronie drzew.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie poczynił starania o pozyskanie środków finansowych na najpilniejsze działania w rezerwach przyrody chroniących ten gatunek - *Kretówki*, *Wadernik* i *Igiełki*.

Prace polegały przede wszystkim na kształtowaniu optymalnych warunków świetlnych dla dorosłych osobników, zabezpieczeniu młodych przed zgrzyzaniem i innymi uszkodzeniami oraz stworzeniu warunków glebowych do odnowienia młodego pokolenia cisa.

W rezerwie przyrody *Kretówki* zabiegi pielęgnacyjne polegały na odsłonięciu zabezpieczonych w przeszłości młodych osobników cisa. Usunięto porastające i zacieniające je rośliny trawiaste oraz jeżynę i zruszono ściółkę wokół. W niektórych miejscach usunięto również młode drzewa o grubości kilku cm, oceniające siewki cisa.

W rezerwach przyrody *Wadernik* i *Igiełki* działania obejmowały wycinkę drzew i krzewów, ograniczających dostęp światła dla okazów cisa, działania agrotechniczne poprawiające warunki glebowe do odnowienia młodego pokolenia cisa oraz zabezpieczenie istniejących młodych okazów przed zgrzyzaniem i innymi uszkodzeniami.

Prace zostały dofinansowane z projektów:

- *Działania ochrony czynnej w rezerwach przyrody, dofinansowanie rehabilitacji zwierząt chronionych oraz wykonanie badań zanieczyszczenia gleby i ziemi w celu potwierdzenia występowania historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi lub gleby ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie (rezerwat przyrody Kretówki)*
- *Działania ochrony czynnej w rezerwach przyrody województwa podkarpackiego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (rezerwat przyrody Wadernik i Igiełki).*

Działania w rezerwach cisowych w roku 2020

